

Data Security

1. Alapelvek
2. Titkos kulcsú rejtjelezés
3. Nyilvános kulcsú rejtjelezés
4. Kriptográfiai alapprotokollok I.
5. Kriptográfiai alapprotokollok II.

Data Security: Access Control

A Rossz talált egy bankkártyát, s szeretné a pénzt megszerezni. Egy terminál $K=3$ sikertelen PIN kísérlet után bevonja a kártyát. 4 decimális karakter hosszú PIN kódot alkalmaznak. Hálózati problémák miatt 10 óra hosszat a 80 terminál off-line üzemel. Negyedóra kell, hogy a Rossz egyik termináltól a másikig érjen (beleértve a PIN próbálkozást).

Sikeres-e a Rossz?

(Sikeres, ha PIN megszerzésének P valószínűsége a 0.01 értéket meghaladja)

Data Security: Access control

Óvatos és csak 2 próbát végez terminálonként.

Minden új próbálkozásnál új kombinációt próbál ki.

Összes kipróbálható kombináció = $10 * 4 * 2 = 80$.

$1 - P = (10000 - 80) / 10000 \rightarrow P = 0.008 < 0.01$

(A legutolsó terminálnál egy 3. próbálkozás is tehető, hiszen mivel úgysem teszünk további próbálkozásokat, nem számít, ha a terminál bevonja a kártyát.)

Data Security: Encryption

Simple ciphers

m : nyílt szöveg ($m \in M$)

c : rejtett szöveg ($c \in C$)

k : kulcs ($k \in K$)

rejtjelező kódolás:

$$E_{k_1}(m) = c$$

rejtjelező dekódolás:

$$D_{k_2}(c) = m$$

$$D_{k_2}(E_{k_1}(m)) = m$$

szimmetrikus kulcs: $k_1 = k_2$

aszimmetrikus kulcs: $k_1 \neq k_2$

$(m \leftrightarrow x, c \leftrightarrow y)$

Data Security: Encryption

Simple ciphers

Betűnkénti lineáris rejtjelező

$M = \{26 \text{ betűs angol abc}\} = \{abcde fghij klmno pqrst uvwxy z\}$

$C = M$

$k = [a, b] \in \mathbb{M}_M$

$c = a * m + b \text{ mod } 26, \quad k = [a, b] \in \mathbb{M}_M$

a) Adjuk meg a dekódoló transzformációt! Milyen megszorítást kell tenni "a" kulcselemre?

b) Sikerült két nyílt szöveg rejtett szöveg párt megismerni:

$m_1=4, c_1=14; m_2=10, c_2=10.$

Határozzuk meg a kulcsot!

Data Security: Encryption

Simple ciphers

a) $m=(c-b)*a^{-1}$, $\gcd(a,26)=1$, ($a \neq 13$, $2*i$, $i=0 \dots 12$)

b) $14=4a+b \pmod{26}$

$10=10a+b \pmod{26}$

$\rightarrow 6a=22 \pmod{26} \rightarrow 3a=11 \pmod{13} \rightarrow a=8 \pmod{13}$ (!)

$\rightarrow a=21 \pmod{26} \rightarrow b=8 \pmod{26}$

$a=21, b=8$

Data Security: Encryption

Simple ciphers

Lineáris blokk rejtjelező

Tegyük fel, hogy $y = Ax + b$ lineáris transzformációval rejtjelezünk, ahol A $n \times n$ -es bináris mátrix, x, y, b n hosszú bináris (oszlop)vektor, továbbá A és b a kulcs részei, x a nyílt szöveg, y a rejtett szöveg.

A támadó célja a kulcselemek meghatározása.

A támadás $(x_0, y_0), (x_1, y_1) \dots$ ismert nyílt-rejtett szöveg párok alapján történik.

- a.) Adja meg a támadás algoritmusát!
- b.) Korlátozhatjuk-e a támadás sikerét azzal, hogy maximáljuk egy kulcs felhasználásának számát?

Data Security: Encryption

Simple ciphers

$$y = Ax + b$$

$$K = [A, b]$$

A : NxN méretű, invertálható bináris mátrix

b : N méretű bináris vektor

ismert nyílt szövegű támadás: $Q = \{(x_0, y_0), (x_1, y_1), \dots, (x_N, y_N)\}$

$$y_1 - y_0 = A(x_1 - x_0)$$

$$y_2 - y_0 = A(x_2 - x_0)$$

...

→

$$Y = AX$$

$$X = (x_1 - x_0, x_2 - x_0, \dots, x_N - x_0) \rightarrow A = YX^{-1}, \text{ ha } \exists X^{-1}$$

$$Y = (y_1 - y_0, y_2 - y_0, \dots, y_N - y_0)$$

$$y_N - y_0 = A(x_N - x_0)$$

Data Security: Encryption

Statistical analysis of simple ciphers

$$E_k(x) = ax + b \pmod{26}$$

Letter probability distribution in English texts

letter	prob.	letter	prob.
A	.082	N	.067
B	.015	O	.075
C	.028	P	.019
D	.043	Q	.001
E	.127	R	.060
F	.022	S	.063
G	.020	T	.091
H	.061	U	.028
I	.070	V	.010
J	.002	W	.023
K	.008	X	.001
L	.040	Y	.020
M	.024	Z	.001

Letter frequency in ciphertext y

letter	freq.	letter	freq.
A	2	N	1
B	1	O	1
C	0	P	2
D	7	Q	0
E	5	R	8
F	4	S	3
G	0	T	0
H	5	U	2
I	0	V	4
J	0	W	0
K	5	X	2
L	2	Y	1
M	2	Z	0

FMXVEDKAPHFERBNDKRXRSREFMORUDSDKDVSHVUF
EDKAPRKDLYEVLRRHHRH

Data Security: Encryption

Statistical analysis of simple ciphers

The most frequent letters: R(8); D(7); E,H,K(5); F,V(4)

guess 1: R → e, D → t

$$E_k(4)=17 \quad 1. \quad 4a+b=17 \pmod{26}$$

$$\rightarrow \quad \rightarrow a=6, b=19 \quad (2.-1.: \quad 15a=-14=12, \quad 15-1=7, \quad a=7 \cdot 12=6 \pmod{26})$$

$$E_k(19)=3 \quad 2. \quad 19a+b=3 \pmod{26}$$

→ $\gcd(a,26)=2 > 1$ incorrect guess

guess 2: R → e, E → t

→ $a=13$ incorrect

guess 3: R → e, H → t

→ $a=8$ incorrect

guess 4: R → e, K → t

→ $a=3, b=5$ legal key

decryption trial (check if we get meaningful decrypted text): $D_k(y)=3^{-1}(y-5)=9y-19 \pmod{26}$

algorithms are quite general definitions of arithmetic processes

algorithms are quite general definitions of arithmetic processes

Data Security: Encryption

One Time Pad

x = 01001101 01011101 ...

k = 11010000 11101011 ...

-----

y = 10011101 10110110 ...

$y=x+k$, $x=y - k = y + k = (x + k) + k = x + (k + k) = x$, + : mod 2 addition (XOR)

x= ONETIMEPAD

k= TBFRGFARFM

-----

y= IPKLPSFHGQ

$O + T \text{ mod } 26 = I$, $N + B \text{ mod } 26 = P$, $E + F \text{ mod } 26 = K$ . . .

Data Security: Encryption

One Time Pad

A nyílt szövegek, a rejtett szövegek halmaza, illetve a kulcsok halmaza rendre $\{A,B\}$, $\{a,b,c\}$, illetve $\{1,2,3,4\}$. A kulcsokat egyenletesen véletlenül sorsoljuk. A kódolás az alábbi táblázat szerinti:

k	$E_k(A)$	$E_k(B)$
1	a	c
2	c	b
3	c	a
4	b	c

A nyílt szöveg tetszőleges, rögzített bináris eloszlással sorsolt.

Tökéletes-e a rejtjelezés?

Data Security: Encryption

One Time Pad

k	$E_k(A)$	$E_k(B)$
1	a	c
2	c	b
3	c	a
4	b	c

Igen.

A rejtett szöveg v.v. független a nyílt szöveg v.v.-tól.

- $P(y=a \mid x=A) = P(y=a \mid x=B) = 1/4$
- $P(y=b \mid x=A) = P(y=b \mid x=B) = 1/4$
- $P(y=c \mid x=A) = P(y=c \mid x=B) = 1/2$

Data Security: Encryption

One Time Pad

$M = \{e, f\}$, $P(e)=1/4$, $P(f)=3/4$

$K = \{k1, k2, k3\}$, $P(k1)=1/2$, $P(k2)=1/4$, $P(k3)=1/4$

$C = \{1, 2, 3, 4\}$

	e	f
k1	1	2
k2	2	3
k3	3	4

- Mekkora annak valószínűsége, hogy a 3 rejtett szöveg kerül továbbításra?
- A lehallgatott rejtett szöveg 3. Mekkora annak valószínűsége, hogy e volt a nyílt szöveg?
- Tökéletes-e a rejtjelező?

Data Security: Encryption

One Time Pad

	e	f	$M = \{e, f\}$, $P(e)=1/4$, $P(f)=3/4$
k1	1	2	$K = \{k1, k2, k3\}$, $P(k1)=1/2$, $P(k2)=1/4$,
k2	2	3	$P(k3)=1/4$
k3	3	4	$C = \{1, 2, 3, 4\}$

$$\begin{aligned} \text{a.) } P(3) = 1/4 : \quad P(3) &= P(3|e)P(e) + P(3|f)P(f) \\ &= P(k3)P(e) + P(k2)P(f) \\ &= 1/16 + 3/16 = 1/4 \end{aligned}$$

$$\text{b.) } P(e | 3) = 1/4 \quad (= P(3 | e)P(e) / P(3) = P(k3)P(e) / P(3) = 1/4 \times 1/4 / 1/4 = 1/4)$$

$$\text{c.) Nem: } P(e | 1) = 1.$$

Data Security: Protokollok

Digital signature

Internetes verseny feladat megoldását (x) rejtjelezve és a küldő fél aláírásával hitelesítve kell beküldeni. Mi tervezzük az algoritmust, melyiket válasszuk az alábbiak közül?

a.) $A \rightarrow B: E_B(D_A(X))$

b.) $A \rightarrow B: D_A(E_B(X))$

ahol publikus kulcsú technológiát (pl. RSA) alkalmazunk.

Melyik megoldást válasszuk?

(Feltehetjük, hogy X egy blokk méretű, továbbá, hogy blokkméret gond nem merül fel annak kapcsán, hogy A és B más modulust használ.)

Data Security: Kriptoprotokoll

Shamir háromlépéses protokollja:

Titok rejtett továbbítása előzetes kulcsmegegyezés nélkül?

A, B felhasználók

x üzenet

feltétel:

1. kommutatív tulajdonságú rejtjelezés $E_B(E_A(x)) = E_A(E_B(x))$
2. lehallgató típusú támadó

1. A → B: $y_1 = E_A(x)$

2. B → A: $y_2 = E_B(E_A(x)) (= E_A(E_B(x)))$

3. A → B: $y_3 = D_A(y_2) = E_B(x)$

Data Security: Kriptoprotokoll

Integrity protection

m számú blokkból álló üzenetünket rejtjelezve és integritásvédelemmel szeretnénk továbbítani. Integritásvédelemül a következő módszert választjuk:

Az m darab üzenetblokkot mod 2 összegezzük, s így egy ellenőrző összeg blokkot nyerünk (azaz az ellenőrző összeg blokk i -edik bitje az üzenetblokkok i -edik bitjeinek a mod 2 összege). Ezután az $m+1$ darab blokkot blokkonként rejtjelezzük.

Támadható a megoldás?

Data Security: Kriptoprotokoll

Integrity protection

Egy cég informatikai központja szoftverek egy-egy példányát szétosztja távoli egységei informatikai részlegeinek. Szeretné a fájlok sértetlenségét biztosítani, s alkalmanként (például hetente) szeretné ellenőrizni azok helyességét, amely feladat megoldásához azonban nem kíván titkos kulcshoz kapcsolódó eljárásokat alkalmazni, például azért, mert a korrekt kulcsgondozás költséges feladat, s erre nem kíván erőforrásokat lekötöni. Lehetséges-e megoldás ilyen feltételek mellett?

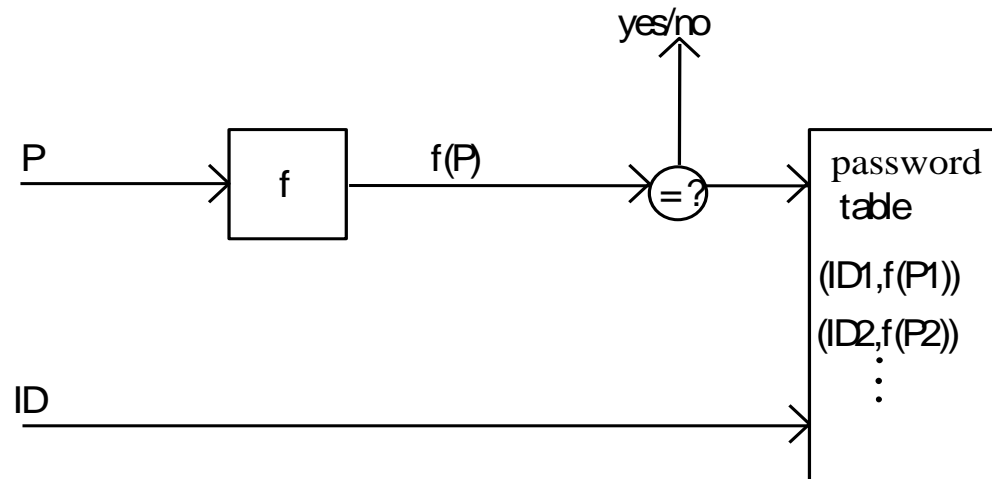
Készítsünk “biztonságos lenyomatot” a fájlról, hexadecimális ábrázolásban, s a fájl pl. email-ben történő elküldése után telefonon olvassuk fel a hexa sorozat néhány tagját a központban ülő ellenőrző személy számára (feltétel: központban ismert a telefonáló hangja)

“biztonságos lenyomatot” megvalósítása: kriptográfiai hash függvény

Data Security: Kriptoprotokoll

Identification

Jelszó alapú azonosítás

Egyirányú leképezés

Data Security: Kriptoprotokoll

Key management

Egy kriptográfiát használó rendszerben a biztonság szintje nem haladja meg a kulcsgondozása biztonsági szintjét!

Kulcsgondozás alapfeladatok:

kulcs-

- generálás
- tárolás
- szétosztás (csere, megegyezés)
- frissítés
- visszavonás